

ZARZĄDZENIE

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi

z dnia 28 grudnia 2023 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Grądy nad Moszczenicą”

Na podstawie art. 22 ust. 1, ust. 2 pkt 2, ust. 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688, 1890) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Grądy nad Moszczenicą”, zwanego dalej „rezerwatem”, na lata 2024 – 2028.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1 uwzględniają:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, które są określone w załączniku nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które są określone w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 3. Ochroną czynną obejmuje się cały obszar rezerwatu.

§4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Łodzi**

Arkadiusz Malec

Załącznik nr 1 do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Grądy nad Moszczenicą”.

IDENTYFIKACJA I OCENA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ SPOSOBY ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA TYCH ZAGROŻEŃ I ICH SKUTKÓW

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1.	Ograniczenie pojawiania się i wzrostu istniejących naturalnych nalotów i podrostów jodłowych, modrzewiowych, dębowych, bukowych, jaworowych, grabowych i sosnowych wskutek ograniczonego dostępu do światła.	1. Przerzedzanie drzewostanu poprzez usuwanie drzew nadmiernie zacieniających dno lasu. 2. Przerzedzanie podszytu w celu odświeżania odnowień.
2.	Zgryzanie odnowień przez zwierzyne	Zabezpieczanie wybranych odnowień drzewostanu poprzez grodzenia lub zastosowanie odpowiedniego środka ochrony roślin.
3.	Antropopresja, w szczególności niekontrolowana penetracja i zaśmiecanie rezerwatu.	1. Utrzymanie oznaczenia rezerwatu przyrody. 2. Utrzymanie i konserwacja tablic informacyjnych oraz tablic urzędowych. 3. Prowadzenie nadzoru przez uprawnione służby. 4. Okresowe sprzątanie rezerwatu przyrody. 5. Okresowe lustracje rezerwatu przyrody.

Załącznik nr 2 do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Grądy nad Moszczenicą”.

OPIS SPOSOBÓW OCHRONY CZYNNEJ EKOSYSTEMÓW, Z PODANIEM RODZAJU, ROZMIARU I LOKALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ

Lp.	Rodzaj i opis zadań ochronnych	Rozmiar zadania w latach 2024-2028	Lokalizacja
1.	Wykonanie cięć selekcyjno-sanitarnych w celu stworzenia dogodnych warunków do rozwoju olszy oraz odnowienia jaworowego i grabowego.	Maksymalnie 0,66 ha. Szczegółowy rozmiar zadania zostanie określony na podstawie okresowych wizji terenowych, prowadzonych nie rzadziej niż co dwa lata. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśniczy Nadleśnictwa Grotniki	Wydzielenie 77 g
2.	Wykonanie cięć selekcyjno-sanitarnych mających na celu wspieranie gatunków docelowych: jodły, modrzewia, dębu, buka, jaworu, grabu i sosny.	Maksymalnie 3,51 ha. Szczegółowy rozmiar zadania zostanie określony na podstawie okresowych wizji terenowych, prowadzonych nie rzadziej niż co dwa lata. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśniczy Nadleśnictwa Grotniki	Wydzielenie 77 i
3.	Kępowe usuwanie przegęszczonego i niepożądanego podszytu w celu odsłonięcia odnowień klonu jawora, inicjowania odnowień naturalnych oraz wprowadzenie podsadzeń gatunkami charakterystycznymi dla grądu. Przed zabiegami związanymi z odnowieniem należy odpowiednio przygotować glebę usprawniając jej strukturę.	Maksymalnie 2,48 ha. Szczegółowy rozmiar zadania zostanie określony na podstawie okresowych wizji terenowych, prowadzonych nie rzadziej niż co dwa lata. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśniczy Nadleśnictwa Grotniki	Wydzielenie 78 h
4.	Pielęgnacja sadzonek i odnowień jodły poprzez ich odślanianie np. przy użyciu motyki. Wykonanie poprawek i uzupełnień w miejscach gdzie w latach poprzednich wykonano podsadzenia.	Szczegółowy rozmiar zadania zostanie określony na podstawie okresowych wizji terenowych, prowadzonych nie rzadziej niż co dwa lata. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśniczy Nadleśnictwa Grotniki	Wydzielenie 78 h, 79 b, 79 c

5.	Wykonanie cięć selekcyjno-sanitarnych w górnym piętrze drzewostanu (usuwanie olszy, brzozy, sosny) wraz z uprzątnięciem powierzchni z zalegających wywrotów mających na celu wspieranie rozwoju jawora, buka i graba	Maksymalnie 1,91 ha. w wydzielaniu 77 h Maksymalnie 1,17 ha. w wydzielaniu 77 d Maksymalnie 2,63 ha. w wydzielaniu 77 b Szczegółowy rozmiar zadania zostanie określony na podstawie okresowych wizji terenowych, prowadzonych nie rzadziej niż co dwa lata. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśniczy Nadleśnictwa Grotniki	Wydzielenie 77 h, 77 d, 77 b
6.	Ochrona odnowień jodły przed zgryzaniem przez zwierzynę poprzez grodzenia lub zastosowanie odpowiedniego środka ochrony roślin.	W przypadku konieczności użycia środka ochrony roślin należy zastosować Cervacol (piasek kwarcowy) lub "TRICO" (tłuszcz owczy). W przypadku zastosowania ww. preparatów sadzonki jodły należy zabezpieczać poprzez posmarowanie pędu głównego drzewka w okresie jesienno-zimowym. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśniczy Nadleśnictwa Grotniki	Cały obszar rezerwatu.
7.	Utrzymanie oznaczenia rezerwatu przyrody.	Podejmowanie działań związanych z konserwacją i naprawą tablic informacyjnych oraz urzędowych, a także czytelnym oznaczeniem granicy rezerwatu przyrody w zwyczajowo przyjęty sposób tj. przy użyciu zielonej farby na drzewach rosnących w granicy przedmiotowego obszaru. Rozmiar zadania oraz podmiot odpowiedzialny za jego wykonanie zostanie określony na podstawie okresowych wizji terenowych, prowadzonych nie rzadziej niż co dwa lata.	Cały obszar rezerwatu.
8.	Prowadzenie nadzoru przez uprawnione służby, ewentualne okresowe sprzątnięcie terenu rezerwatu przyrody.	Wg potrzeb. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśniczy Nadleśnictwa Grotniki	Cały obszar rezerwatu.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 22 ust. 1, ust. 2 pkt 2, ust. 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688, 1890) dla rezerwatów przyrody, które nie posiadają planu ochrony, sprawujący nadzór ustanawia w drodze zarządzenia zadania ochronne.

Celem ochrony rezerwatu przyrody „Grądy nad Moszczenicą”, zgodnie z zapisami Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 grudnia 2014 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Grądy nad Moszczenicą” (Dz. Urz. Woj. Łódzk. z 2015 r. poz. 120) jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych zespołów grądowych z gatunkami roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych wyginięciem.

W ramach obowiązującego w latach 2019-2023 zarządzenia RDOŚ w Łodzi w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla przedmiotowego rezerwatu przyrody Nadleśnictwo Grotniki wykonało w latach 2020-2022: w wydzieleniu 78i, 79 d – cięcia selekcyjne w celu stworzenia dogodnych warunków do rozwoju olszy oraz odnowienia jaworowego i grabowego, w wydzieleniu 78 c – cięcia selekcyjne w górnym piętrze drzewostanu oraz uprzątnięcie zalegających wywrotów w celu stworzenia dogodnych warunków wspierających odnowienia jaworowe, jesionowe i grabowe, w wydzieleniu 79 a – cięcia selekcyjne brzozy zniekształcającej siedlisko oraz uprzątnięcie zalegających wywrotów brzozowych w celu stworzenia dogodnych warunków wspierających odnowienia jaworowe i grabowe, w wydzieleniu 78 a – cięcia selekcyjne w brzozie zniekształcającej siedlisko oraz uprzątnięcie zalegających wywrotów brzozowych w celu stworzenia dogodnych warunków do rozwoju buka, graba, dębu, jawora oraz istniejących odnowień jaworowych, w wydzieleniu 78 f – cięcia selekcyjne w górnym piętrze drzewostanu mające na celu doświetlenie II piętra jodły, buka i dębu, a następnie po ich wykonaniu przeprowadzono prace pielęgnacyjne w II piętrze, w wydzieleniu 78 g – cięcia selekcyjne w górnym piętrze drzewostanu mające na celu doświetlenie II piętra jodły, jawora, buka i dębu, a następnie po ich wykonaniu przeprowadzono prace pielęgnacyjne w II piętrze, w wydzieleniu 87 a – cięcia pielęgnacyjne w części wydzielenia tj. kępie brzozy, buka, modrzewia i sosny, bez pozyskania biomasy, w wydzieleniu 79 c, 79 b – kępowe usunięcie przegęszczonego i niepożądanego podszytu w celu odświeżenia odnowień klonu jawora, inicjowania odnowień naturalnych oraz wprowadzenie podsadzeń gatunkami charakterystycznymi dla grądu, tj. jodłą i grabem.

Na podstawie lustracji rezerwatu przyrody przeprowadzonej 28 września 2023 r. przy udziale Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Lasów Państwowych Nadleśnictwa Grotniki, a także mając na uwadze przeprowadzone w latach 2020-2022 przez Nadleśnictwo prace, stwierdzono że w latach kolejnych należy prowadzić dalsze prace związaną z ochroną czynną w celu wspierania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony rezerwatu przyrody, tj. zespołów grądowych z gatunkami roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych wyginięciem poprzez: wykonanie w oddz. 77 g na powierzchni 0,66 ha cięć selekcyjnych w celu stworzenia dogodnych warunków do rozwoju olszy oraz odnowienia jaworowego i grabowego; wykonanie w oddz. 77 i, na powierzchni 3,51 ha cięć selekcyjnych mających na celu wspieranie gatunków docelowych jodły, modrzewia, dębu, buka, jaworu, grabu i sosny; wykonanie w oddz. 78 h na powierzchni 2,48 ha kępowego usunięcia przegęszczonego i niepożądanego podszytu w celu odświeżenia odnowień klonu jawora, inicjowania odnowień naturalnych oraz wprowadzenie podsadzeń gatunkami charakterystycznymi dla grądu; wykonywanie w oddz. 77 h na powierzchni 1,91 ha, 77 d na powierzchni 1,17 ha, 77 b na powierzchni 2,63 ha cięć selekcyjnych (usuwanie olszy, brzozy, sosny) w górnym piętrze wraz z uprzątnięciem powierzchni z zalegających wywrotów mających na celu wspieranie rozwoju jawora, buka i graba; pielęgnację sadzonek jodły.

W związku z przeprowadzonymi pracami polegającymi na posadzeniu w wyznaczonych wydzieleniach jodły obserwuje się jej zgryzanie przez zwierzynę (sarny, jelenie). Należy prowadzić ochronę nowopowstałych nasadzeń przed zgryzaniem przez zwierzynę. W tym celu należy wykonać grodzenie nasadzeń lub wykonać zabezpieczenie upraw przy zastosowaniu środka ochrony roślin – Cervacolu (piasku kwarcowego), przeznaczonego do ochrony sadzonek drzew przed zgryzaniem. W przypadku zastosowania ww. preparatu sadzonki jodły należy pokrywać punktowo ww. środkiem w okresie jesienno-zimowym lub środka "TRICO" (tłuszcz owczy). W przypadku zastosowania ww. preparatów sadzonki jodły należy zabezpieczać poprzez posmarowanie pędu głównego drzewka ww. środkiem w okresie jesienno-zimowym.

W rezerwacie podczas lustracji należy monitorować stan tablic urzędowych i informacyjnych, a w przypadku zaistnienia takiej potrzeby należy podejmować działania związane z ich konserwacją i naprawą. Granica rezerwatu z uwagi na bliskość dróg leśnych winna być także czytelnie oznaczona, w zwyczajowo przyjęty sposób tj. przy użyciu zielonej farby na drzewach rosnących w granicy przedmiotowego obszaru.

W rezerwacie z uwagi na bliskość dróg leśnych, po których odbywa się ruch turystyczny możliwe jest występowanie zagrożeń wynikających ze wzmożonej antropopresji na przedmiotowy obszar, której następstwem może być niekontrolowana penetracja rezerwatu oraz jego zaśmiecanie. Wobec powyższego należy podjąć działania ograniczające skutki stwierdzonych zagrożeń poprzez prowadzenie nadzoru i okresowe sprzątanie rezerwatu przyrody.

Ponadto prowadzić należy okresowe lustracje przedmiotowego obszaru w celu określenia stanu zachowaniu przedmiotu jego ochrony.

Mając na względzie powyższe, na lata 2024-2028 zaplanowano działania ochronne, których zakres wskazano w załączniku nr 2 do zarządzenia. Cały obszar rezerwatu przyrody objęty zostaje ochroną czynną. Ze względu na rodzaj stwierdzonych w rezerwacie przyrody zagrożeń oraz sposobów ich eliminacji na chwilę obecną nie ustanawia się na przedmiotowym obszarze ochrony ścisłej oraz krajobrazowej.

W chwili obecnej Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi nie znalazł przesłanek do podjęcia w rezerwacie przyrody „Grądy nad Moszczenicą” innych działań zmierzających do ochrony czynnej w stosunku do ekosystemów, a także gatunków roślin, zwierząt lub grzybów.

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Łodzi**

Arkadiusz Malec